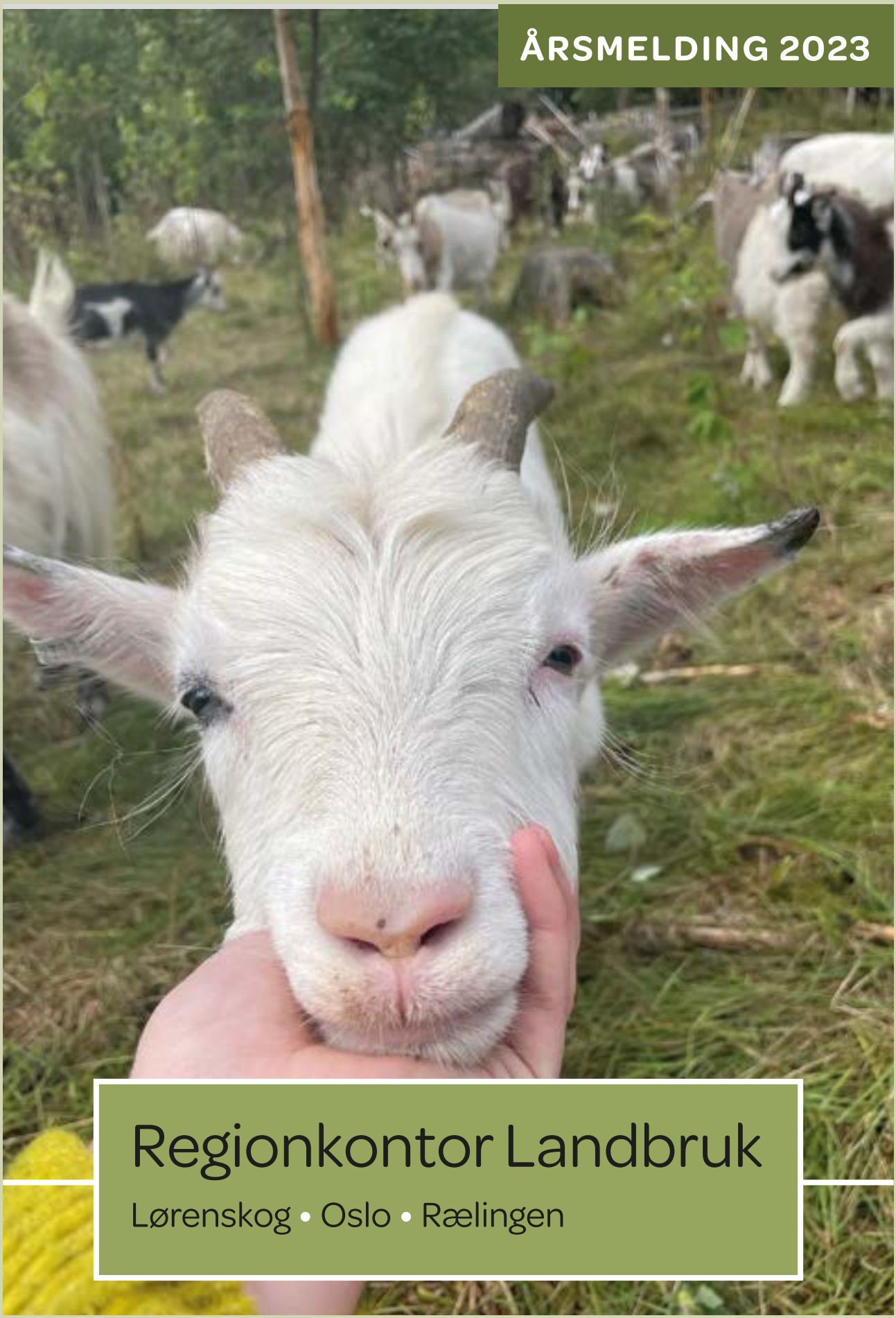

ÅRSMELDING 2023

Regionkontor Landbruk

Lørenskog • Oslo • Rælingen

Design, ombrekking og trykk: Aksell AS

INNHOLD

Regionkontor landbruk **4**
Fast ansatte og innleide/engasjementer i 2023: 4

Sammendrag av jord- og skogbruksaktiviteten **5**

Hovedtall **7**

Økonomi **8**

Planarbeid m.m. **9**
Kommuneplan og landbruksplan i Rælingen 9
Kommuneplan og landbruksplan i Lørenskog 9
Planområder i Oslo 11
Beredskapsplan for landbruk 11

Skogbruksforvaltningen **12**
Skogressursene 12
Tilskudd til næringstiltak i skog 13
Skogfond 13
Markaforskriften 13

Jordbruk **14**
Produksjonstilskudd og avløsertilskudd ved ferie og fritid 14
Produksjonssvikt grunnet klimatiske forhold 15
Ajourhold av markslag 15
Veterinærvaktordning for Nye Stor-Oslo og Mattilsynet 15

Miljø – og kulturminneforvaltning **16**
Informasjonsarbeid 16
Kommunale tilskuddsordninger 16
I 2023 var disse med i RL-rådet: 16
Dreneringstilskudd 16
SMIL – spesielle miljøtiltak i jordbruket 16
Tilskudd til miljøtiltak i skog 17
Kulturlandskapsprisen 2023 17
Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL) 18
Regionalt miljøprogram (RMP) 20
Vannkvalitet 20
Regionale miljøkrav for jordbruket 20
Økologisk dyrking 20
Forvaltning av Skulerud skog, Lørenskog 21
Vilt- og fiskeforvaltning i Lørenskog 21
Kystgeit – tilrettelegging for skjøtsel i Oslo 21
Skjøtselstiltak i Sørkedalen 21

Næringsutvikling **22**

Prosjekter **23**
Etablering av parsellhager i lørenskog 23
Urbant landbruk i Rælingen 23
Matproduksjonspotensiale i oslo 24
Skogkultur – ungskogpleie – job:u 24
Vitalisering av kulturlandskap i lørenskog, oslo og rælingen 24
Restaurering av beite 24
Kartlegging av slåttemark 24
Informasjonstavle – Velkommen til Bjørndalen 25
Nordre Tangen Gård 25
Siktlinjer ved Gran i Sørkedalen 26
Hestejordene - En skjult perle i Groruddalen 26
Informasjonstavle 27
Fornying av landbrukskontoret – Mendip Hills og Bristol city 28

Vedlegg – Statistikk **29**
Arbeidsstatistikk ved RKL 29
Skogbruksstatistikk 30
Jordbruksstatistikk 31

REGIONKONTOR LANDBRUK

Regionkontor landbruk 2023, RKL, utgjorde landbrukskontorene i kommunene Lørenskog, Oslo og Rælingen. Lørenskog kommune er vertskommune landbrukskontoret.

Kontoret har normalt 3,6 årsverk samt prosjektengasjerte. Utover landbrukskontorets tradisjonelle oppgaver, har kontoret ansvar for fisk- og viltforvaltning i Lørenskog, kommuneskogen i Lørenskog, forvaltning for to utvalgte kulturlandskap i Oslo, Sørkedalen og Nordmarkplassene. I 2023 håndterte RKL (354) inngående saker totalt for kommunene.

Den kommunale veterinære vaktadministrasjon for kliniske oppgaver er lagt til kontoret med Lørenskog. Vaktområdet Nye-Stor-Oslo for sju kommuner gjelder Oslo, Lørenskog, Rælingen, gamle Asker, Bærum, gml Skedsmo i Lillestrøm og Nittedal.

Fast ansatte (uthevet) og innleide/engasjementer i 2023:

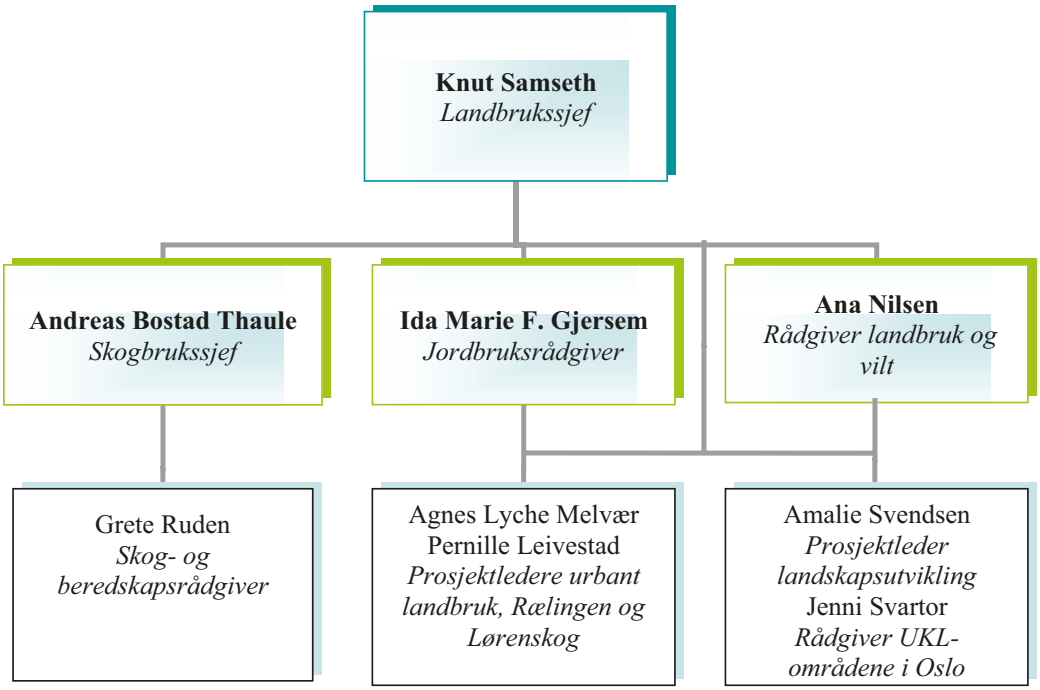

Representanter fra kommunene har jevnlig RKL-Samrådingsmøter og følger kontorets økonomi og felles faglige problemstillinger. De har hatt 3 møter i 2023 og følgende har vært representert:

- Rakel Rauntun (Lørenskog)
- Lise Jørstad (Oslo)
- John Hage (Rælingen)

I 2023 var det deltidsengasjement- eller konsulenthjelp for følgende prosjekter

- Urbant landbruk Lørenskog – Agnes Lyche Melvær
- Urbant landbruk Rælingen – Pernille Leivestad
- Gjenfotografering og opplysningstavler i Sørkedalen – Jenni Svartor
- Beredskapsplan og skogkonsulent K Grete Ruden
- Opplæring for jobbskaping innen ungskogskjøtsel i alle tre kommuner – Akershus Skogselskap

SAMMENDRAG AV JORD- OG SKOGBRUKSAKTIVITETEN

Tørkesommer og flommen «Hans» preget nyhetsbildet i jordbruket 2023. Dårlig vær i skuronna skapte dessuten mugg og groing i kornet og slam i graset. Alt dette gjorde at ca 1100 daa av 4255 daa omsøkt kornareal for produksjonstillegg i våre kommuner ikke lot seg høste. Det ble et deprimerende år for bonden med det ene slaget etter det andre. Likevel, det at kommunen ved landbrukskontoret ringte opp grunneierne og hørte om hvordan det stod til med de og avlingene under flommen, ble det satt stor pris på.

Bonden fikk **elendige kornavlinger** og avlingene ble av dårlig kvalitet (protein og gluten). Det var elendige innhøstingsforhold. Andelen matkorn gikk ned fra 75 % i 2022 til 50 % i 2023. Avlingene er halvert sammenlignet med året før (SSB), hvete 267 kg/daa mot 532 kg/daa i 2022. Det ble lagt vekt mer på en forenklet avlingsskadehåndtering ved landbrukskontorene. 88 % av kornbøndene i våre kommuner søkte om tilskudd for produksjonssvikt. Nasjonalt var kornavlingen på 863 000 tonn, som er en nedgang på 39 % fra 2022 og 25 % nedgang over siste fem år (Felleskjøpet Agri).

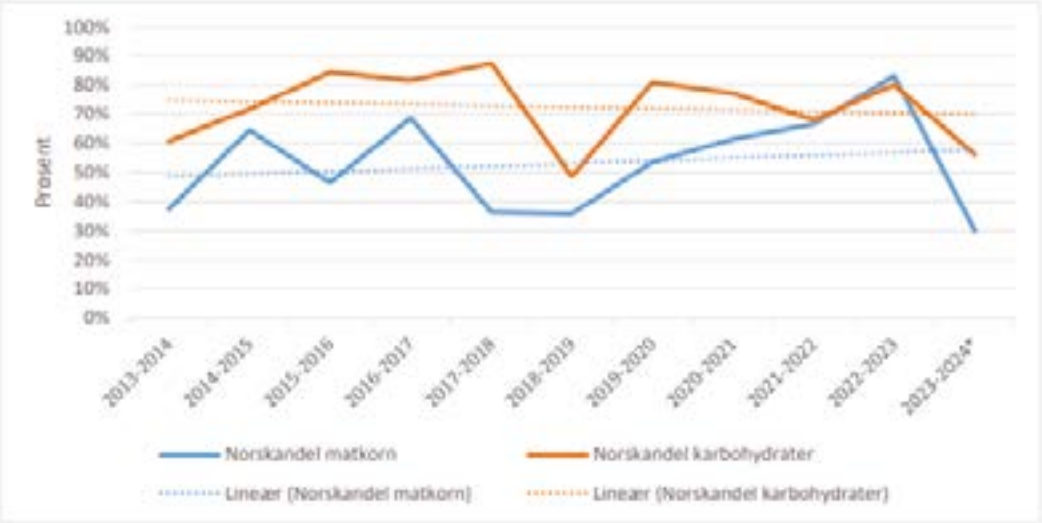

Norskandel for hhv matkorn og karbohydrater til kraftfor sesongene 2013-2014 til 2023-2024. Prosent. Kilde:, Markedsrapport 2023, rapport nr 3/2024, Landbruksdirektoratet.

Et annet ekstraordinært arbeid for kontoret ble første virkeår for **regionalt miljøkrav**, hvor det blant annet er krav om at erosjonsutsatte arealer ikke skal jordarbeides om høsten og at det skal være buffersone langs alle vassdrag. For områder med de strengeste kravene må minst 60 % av fulldyrka areal overvintre med plantedekke. Fra landbrukskontoret hadde vi informasjonsarbeid og veiledning til gårdbrukere rundt de nye kravene. Etablering av kontrollregime for forskriften ble også gjort. Resultatet av kontrollen viser få avvik, og det ser ut til at de fleste grunneiere har oppfattet det nye regelverket

Skogbruket har hatt bekymring for tørkeskader på gran og har i 2023 fått rapporter om økende bestand av granbarkbille. Disse endringene er **klimarelatert**. Nytt av året er at det er plantet nesten 50 000 furuplanter. Treslagsskifte er imidlertid ila året blitt strengere regulert og må omsøkes. Skogbruksforvaltninga foretar også kontroller for å følge opp plikten grunneier har til å forrynge etter hogst.

Kommuneplanarbeidet i Rælingen og Lørenskog ble sluttført vinteren 2023, mens Oslo la ut sin arealplan på høring høsten 2023. Det som særmerker alle disse planene er at vern av jordsmonn blir tydelig.

Der hvor landbruk blir regulert vekk, skal det utredes mulig erstatningsareal som jordsmonnet kan flyttes til slik at det fortsatt kan produseres mat på det. Jord er en begrensa ressurs. For det står skrevet at det tar 2000 år å danne 10 cm jord.

Bynært landskap er en ting som betyr mye for de som bebor i området og byfolket. I en undersøkelse av Nibio sies det at det i tillegg til matproduksjon, har arealene betydning for rekreasjon, friluftsliv og naturopplevelser i hverdagen. Hele 70 % bor i nærheten av slikt landskap og det er mye når 82 prosent av Norges befolkning bor i byer og tettsteder. Undersøkelsen forteller at mer enn 50 % pleier å gå tur der (tidligere gårdsvei, eller sti gjennom innmark).

Landbrukskontoret holdt et **seminar om landskapsutvikling** i bynære områder, for planavdelinger, miljørådgivere, byantikvar, politikere m.fl. Viktigheten av landskapet ble understreket av alt fra innlegg om beitedyr i parkanlegg i Malmø, allemannsrett og plikt, planarbeid for Oslo, eksempler på næringsutvikling til landskapet, og av jordbruksnæringa selv.

Kulturlandskapsprisen ble i år delt ut til Tone og Anders Håan ved Blankvannsbråten. Gjennom et godt og langvarig skjøtselsarbeid har Blankvannsbråten har Oslo fått et åpent landskap og mer verdifullt område som biologisk mangfold i blomsterengene. Det var stolte mottagere som mottok prisen fra Byråd for miljø og samferdsel, Marit Vea.

Landbrukskontoret har alltid en lengsel etter nye tilnærminger på våre arbeidsfelt. Høsten 2024 ble det lagt vekt på **urbant landbruk og næringsutvikling**, og f**orvaltning og næringsutvikling i kulturlandskapsområder**. På en studietur til England fikk kontoret presentert Bristol city og Mendip Hills, area of outstanding natural beauty (AONB). Bristol kommune har vedtatt en handlingsplan for matkonsum og matproduksjon hvor kommunen tar et sirkulært perspektiv for produksjon og konsum. Ved Mendip Hills ble det vist fram gode eksempler på samarbeid med næringsliv om kvaliteter i landskapene og landskapsutvikling, f.eks dele opp landskapet i rom med hekkebeplantning. Begge disse fagområdene er aktualisert i våre områder. En sirkulær og bærekraftig matstrategi for Oslo og kommunene er etterspurt. Og kommunene må finne gode eksempler på godt samarbeid i de bynære kulturlandskapene som gjør det levelig for landbruksnæringen og samtidig ha en ønsket landskapsutvikling til beste for biologisk mangfold og for friluftslivet.

Treet som vekser opp-ned (H. Børli)

Drømmen er et tre
Røttene festet i himmelen,
Fine rothår suger
Sær grokraft
Fra moldmørket mellom stjernene,
Mens krona brer ut sine greiner til
En hvileplass for fuglene
I menneskehjertets uendelige rom.

Vi takker eierkommunene for samarbeidet i 2023.

Knut Samseth
Landbrukssjef

Markvandring på blomsterengene ved Svartorseter. Foto Knut Samseth, RKL.

HOVEDTALL

Tabell 1: Hovedaktiviteter i regionen i 2023. Tallene i parentes er for 2022.

		LØRENSKOG	OSLO	RÆLINGEN	SUM
Landbruk	Jord daa[1]	5 932	9 599	6 291	**21 822**
	Produktiv skog daa[1]	45 827	266 397	41 078	**353 302**
	Uproduktiv skog daa[1]	432	15 204	794	**16 430**
	Total Landbruksareal[1]	52 191	291 200	48 163	**391 554**
	Annet markslag daa[1]	6 974	48 369	17 455	**72 798**
	Bebyggelse/samferdsel daa[1]	11 381	114 548	6 064	**131 993**
	Kommuner totalt areal daa[1]	70 546	454 117	71 682	**596 345**
	Eierenheter jord og/eller skogbruk[2]	80	146	83	**309**
Jord	Driftsenheter jordbruk[3]	23 (21)	25 (26)	16 (17)	**64 (64)**
	Melkeprodusenter	1 (1)	2 (2)	4 (4)	**7 (7)**
Skog	Tilskudd til skogkultur	4 (2)	0 (1)	2 (4)	**8 (13)**
	Tilskudd til veibygging og hestedrift	0 (1)	0 (0)	0 (0)	**0 (0)**
	Hogstsøknader	11 (16)	74 (54)	9 (32)	**94 (102)**
Sosial	Avløser sykdom og fritid	11 (8)	6 (6)	9 (10)	**26 (24)**
	Tidligpensjonsordning	0 (0)	0 (0)	0 (0)	**0 (0)**
Miljø	SMIL forurensning	1 (2)	0 (0)	1 (0)	**2 (2)**
	SMIL Kulturlandskapstiltak	1 (2)	0 (0)	6 (4)	**7 (6)**
	SMIL Planlegging	0 (0)	0 (0)	0 (0)	**0 (1)**
	Regionalt miljøprogram	14 (10)	14 (12)	14 (11)	**42 (33)**
	Autorisasjonsbevis for bruk av plantevernmiddel og gnagermiddel	0 (5)	1 (4)	4 (0)	**5 (20)**
Næring	Trad. jordbruk (BU og generasjonsskifte)	1 (0)	0 (0)	2 (1)	**3 (1)**
	Etablering/bedriftsutvikling (BU)	0 (0)	1 (2)	0 (1)	**1 (3)**
	Bioenergi	0 (0)	0 (0)	0 (0)	**0 (0)**

1. Arealene basert på Arealbarometer AR5, 2023 (https://arealbarometer.nibio.no/nb)
2. Data fra SSB basert på landbruksregisteret 2021, landbrukseiendommer som har minst 5 daa jordbruksareal og/eller minst 25 daa produktivt skogareal. (https://www.ssb.no/jord-skog-jakt-og-fiskeri/statistikker/laeiby)
3. Kun bruk som søkte om produksjonstillegg i 2023

ØKONOMI

Tabell 2: Regnskap og budsjett for 2022 og 2023

	2023		2022	
	Regnskap	Budsjett inkl endring	Regnskap	Budsjett inkl endring
UTGIFT				
Lønn inkl sosiale utg	4 587 198	4 477 287	3 977 506	3 476 895
Kjøp av varer og tjenester	1 728 232	1 728 000	1 603 817	1 895 105
Overføringer	274 735	136 000	128 626	223 000
Utgift før finans	6 590 165	6 341 287	5 709 949	5 595 000
Finansutgifter	92 273	0	188 741	0
Total utgift	6 682 438	6 341 287	5 898 690	5 595 000
INNTEKT				
Salgsinntekter	-18 000	-19 000	-48 050	-19 000
Refusjoner	-6 252 428	-6 305 000	-5 850 641	-5 699 000
Finansinntekter	-412 012	0	0	0
Total inntekt	-6 682 440	-6 324 000	-5 898 691	-5 718 000

Utgangspunktet for Regionkontor landbruk sin rammeavtale er et samarbeid etter kommunelovens § 20-2, 1. og 2. ledd. Dette betyr at samarbeidets årlige ordinære driftskostnader fordeles etter sjablong: Lørenskog 29,5 %, Oslo 42 % og Rælingen 28,5 %. For avtaleperioden skal det være minimum 3,6 årsverk. Eventuelle merinntekter eller mindreinntekter reguleres i fond og innarbeides evt i neste års budsjett. Særskilte prosjekter o.l. skal ikke inngå i kontorets ordinære arbeid og kostnader, men finansieres særskilt.

Tabellen ovenfor viser regnskapet for 2023 i Interkommunalt samarbeid (tjeneste 29000) der rammeavtalen og fellesprosjekter for alle tre kommunene inngår. **Total inntekt** er på 6,682 mill. kr, en oppgang på 401' kr siden 2021. Kontoret har benyttet driftsfond på 412' kr utover refusjoner fra kommune og stat (6,252 mill kr).

Utgiftene som påløp drift av RKL, var i 2023 på 6,590 mill kr før avsetting til bundet fond (92' kr Oslo). Økningen på utgiftene fra året før var på 888' kr som skyldes Landskapsutviklingsprosjektet.

RKL-fond bundet til **løpende drift** er redusert til kr 2.070'kr mot kr 2.545' i 2022. Det er satt opp en plan for reduksjon av fondsstørrelsen fordelt på den enkeltes kommunes innbetalte størrelse.

Fond bundet til hver enkelt kommune er totalt på 796' kr, en oppgang på 109' kr (Oslo).

Fondskonti for overskuddet av hogst 2020 i kommuneskogen Lørenskog er uendret 185' kr

PLANARBEID M.M.

Landbrukskontoret utfører sine lovpålagte oppgaver med bakgrunn i delegeringsvedtak fra hver enkelt kommune til landbrukssjefen. Kommunenes delegerte myndighet gjelder blant annet **jord-, skog-, konsesjons-, odels-, forpaktnings- og forurensningsloven** (jordbruksdelen av forskriftene). Alle kommuner har en fullført saksbehandling etter jordlov og etter plan- og bygningslov der det er påkrevet vedtak etter begge lovverk.

Det har i 2023 vært 29 skriftlige besvarte henvendelser hvor plan- og bygningsloven har vært en del av saksbehandlingen, mot 24 foregående år. Ved kommuneplanprosesser i kommunene har det vært møter og møtereferater i tillegg. Landbrukskontoret har i løpet av året gitt uttalelser til reguleringsplaner i eller inntil LNF-områder.

Veilederen «**Gården som ressurs**» fra Kommunal og moderniseringsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet drøfter kommunal saksbehandling av tiltak i og i forbindelse med landbruk, og stedbunden næring. Denne er til hjelp for plan- og bygningslovsbehandlingen der næringsutvikling er aktuelt. Markaloven setter egne rammer for tiltak, men jord- og skogbruksaktivitet er unntatt virkeområde for loven.

RKL organiserer **LNF-forum** i hver kommune, og er et faglig samhandlingsrom for saker som krever miljø-, plan-, bygnings-, kultur- og landbruksfaglig kompetanse i planområdets LNF. Forumet i hver kommune sikrer felles ståsted og kan være utgangspunkt for felles prosjekter.

Kommuneplan og landbruksplan i Rælingen

Samfunnsdelen av kommuneplanen ble vedtatt i oktober 2021. FNs bærekraftsmål skal legges som ramme og premiss for arbeidet med kommuneplanen. Arealdelen ble vedtatt februar 2023. En viktig del her er kravet om erstatningsarealer for arealer i reguleringsplaner der dyrka og dyrkbar mark må vike for andre formål. En jordflyttingsplan må lages i gjennomføringen av reguleringsplanen.

Kommunedelplan Landbruk ble vedtatt i 2016 sammen med en tiltaksplan. Med planen ønsker kommunen en utvikling innenfor ulike fagområder overfor landbruket. I handlingsplanen er det derfor ansvarsområder lagt til helse, avdeling for Stedsutvikling mfl. Viktige tema er økt matproduksjon, økt næringsutvikling innenfor landbruket, kulturlandskap og kulturminner, klima, energi og forurensning og friluftsliv og folkehelse. Handlingsdelen av planen ble revidert i 2021.

Viktig område å avklare har vært Nes avfallsdeponi og tilbakeføring til LNF-formål. Avdeling for Stedsutvikling har svart ut for henvendelser om ansvar i prosessen, og landbrukskontoret har avklart forventninger til arealet med tilkjørte jordmasser. Saken har vært langvarig og ressurskrevende.

Rælingen landbruksnemnd/landbruksutvalg har hatt to møter i 2023, og 6 politiske saker ble behandlet. Nemnda var representert ved: Marit Selman (leder), Sigbjørn Lia (nestleder), Bård Tjernshaugen, Martin Assmann Ottesen, og Lene Skovholt. Sekretær har vært Knut Samseth, landbrukssjef. Fra høsten 2023 inngår alle landbrukssaker i Utvalg for klima, miljø og landbruk.

Kommuneplan og landbruksplan i Lørenskog

Lørenskog kommune har i kommuneplanen fastholdt sin fortettingspolitikk og har ikke ønsket utbygging i LNF-områder. En effektiv bruk av arealer avsatt til bolig skal sørge for vern av resterende jordbruksareal. Planen ble vedtatt den 15. mars 2023.

Jordsmonn som ressurs er svært sentralt for kommunene. Rælingen og Lørenskog har lagt til veileder for jordflytting i plan- og bygningslovssaker og ønsker det vedtatt i arealplanen.

I likhet med Rælingens plan, stiller også Lørenskog krav om erstatningsarealer for arealer i reguleringsplaner der dyrka og dyrkbar mark må vike for andre formål. En jordflyttingsplan må lages i gjennomføringen av reguleringsplanen.

Jordsmonn som ressurs er svært sentralt for kommunene. Rælingen og Lørenskog har lagt til veileder for jordflytting i plan- og bygningslovssaker og ønsker det vedtatt i arealplanen.

I Samfunnsdelen legges FNs bærekraftmål som ramme for planen. I visjonsdelen heter det;

> *«Vi skal fortsette å ta vare på dyrkbar og dyrket matjord med tanke på kommende generasjoner. Jordsmonn er en begrenset ressurs som skal sikres i kommunen».*

Videre heter det:

> *«Grønne næringer er viktige partnere for kommunens bevaring av skog, natur og kulturlandskap, og for å oppnå klimamål. Landbruket har en viktig rolle i klimautfordringene, som leverandør av tre som byggemateriale, bioenergi, gjennom karbonbinding i skog og jord, flomdemping og klimatilpasning. Landbruket er viktig for å bidra til grønn omstilling i samfunnet.» Arealdelene inneholder en avgrenset byggesone, som er kommunen sin implementering av grønn grense. En av hovedtemaene i revisjonen er at «Marka, landbruksområdene og blågrønne verdier skal ivaretas og sikres.»*

Temaplan landbruk for Lørenskog kommune 2017 – 2028 ble vedtatt i kommunestyret i november 2017. Planen inneholder kommunens viktigste satsningsområder og utfordringer for landbruket. Økt matproduksjonen er et særlig viktig satsingsområde i Lørenskog. Klimaendringene og miljøutfordringene øver et press mot landbruksdrifta i Lørenskog, og skogbruket har en viktig rolle både for friluftslivet, byggebransjen og karbonregnskapet. Temaplan landbruk synliggjør også samhandlingen mellom landbruket og andre samfunnsinteresser som næring, helse, utdanning og friluftsliv.

I 2022-2023 har handlingsdelen til temaplan landbruk for Lørenskog vært under revidering, halvveis i planperioden. Hensikten med revisjonen var å oppdatere og synliggjøre de aktuelle tiltak, prosjekter og riktig ressursbruk innen kommunal landbruksforvaltning. Det har vært en bred prosess med flere avdelinger i kommunen. Planen blir lagt til politisk behandling høsten 2024.

Det er også igangsatt arbeid med en ny klima- og energiplan og en ny Naturmangfoldplan.

Planområder i Oslo

Gjeldende kommuneplan ble vedtatt i 2015.

En arealdel av kommuneplanen ble lagt ut til høring høsten 2023 med frist 22.12.23. Forslaget løfter ulike tema opp som hensynssone (jordvern, klima, vann, kulturmiljø). Prinsippet om erstatningsareal i reguleringsplan er lagt inn i forslaget til arealplan.

I sammenheng med midlertidig skole ved Gjersrud-Stensrud, er spørsmålet om erstatningsareal utredet og kommet til behandling. Jordflyttingsplan er utredet og mulig tillatelse til flytting gis i 2024.

Kommunen har vedtatt strategisk plan (2019) for urbant landbruk, Spirende Oslo. De fem hovedmålene for planen er grønnere by, kortreist mat, spirende møteplasser, grønne læringsarenaer og samarbeidende kunnskapsby. Innenfor handlingsplanen for 2020-2023 arbeides det med areal for urbant landbruk, urbant landbruk som verktøy for kommunen, samarbeid og kunnskap og kommunikasjon. I 2023 ble det startet et arbeid med å få laget en rapport om matproduksjonspotensiale av urbant landbruk og bynært landbruk.

Oslo deltok i RKLs Jordmonnprosjekt i 2019 hvor jordflytting er tema. Planstrategien 2020-2023 har basis i FNs bærekraftmål hvor jordsmonn i inngår i bærekraftmål 2 om sult og matsikkerhet, og bærekraftmål 15 om å motvirke forringelse av matjord.

I 2008 vedtok bystyret at byrådet skulle legge fram en skjøtselsplan for ivaretakelse av kulturlandskapet i Sørkedalen (Sørkedalen – evaluering av bebyggelse og vurdering av verneverdier). Skjøtselsplan for Sørkedalen med tilhørende dokument ble ferdigstilt i 2015. Bogstad gård sine 1700 dekar ble fredet i 2015 av Riksantikvaren. Skjøtselsplan for kantsoner langs Sørkedalselva (2022) er utgangspunkt for tilskudds- og skjøtselsprosjekter i 2023. Se mer om dette og landskapsprosjekter i eget kapitel.

Beredskapsplan for landbruk

Kommunene har en beredskapsplan for landbruket i Oslo, Lørenskog og Rælingen (revidert 2022). Planen gir en instruks for hvordan kommunene skal håndtere disse, ved hjelp av Regionkontor landbruk. Den tar bla for seg hendelser av ekstremvær som tørkeår og skogbrannfare, med virkning for landbruket og dyrevelferd. Beredskapsansvarlige i hver kommune samt Beredskapsetaten i Oslo er kontaktpunkt mellom RKL og kommunen.

På vårparten i 2023 var det øvelse ved landbrukskontoret på ekstremvær. Senere kom faktisk tørkesommeren og uværet Hans.

Landbrukskontoret ble med i et arbeid om å etablere et matråd for Oslo. Oslo Met leder et EUfinansiert arbeid om dette. Blant målene er å sikre god tilgang på lokalmat.

Tre av FNs bærekraftsmål

SKOGBRUKSFORVALTNINGEN

Landbrukskontoret er delegert ansvar for saksbehandling og tilsyn etter skogbrukslova med tilhørende forskrifter. Kontoret har videre forvaltet de løpende oppgavene med hensyn til skogfond og tilskuddsordninger. Forvaltning etter markaforskriften (Forskrift om skogsdrift, Oslo mfl.), bl.a. søknader om hogst og veibygging, er en av oppgavene som krever stor oppmerksomhet. Noen enkeltsaker er vanskelige og krever mye arbeid.

I det daglige ytes det også service overfor brukere som har skogbruksfaglige spørsmål. I tillegg utfører kontoret flere årlige overvåknings- og kontrolloppgaver i regi av bl.a. Statsforvalteren og SSB. Landbrukskontoret blir ofte involvert i prosjekter i andre offentlige etater eller skogeierforening, som viser til innhenting av statistikk eller arealopplysninger i kommunen.

Skogressursene

Hogstkvantumet var på ca. 63 970 m3 i 2023 og utgjør en bruttoverdi på 34,76 mill. kr. Det var en liten reduksjon fra 2022 med bare 536 m3 i avvirket kvantum. Bruttoverdi gikk opp med 3,7 mill. kr sammenliknet med i 2022. Hogsten i vår region var i 2023 litt lavere enn gjennomsnittet for de 5 foregående årene. (Se kommunevis statistikk i vedlegg).

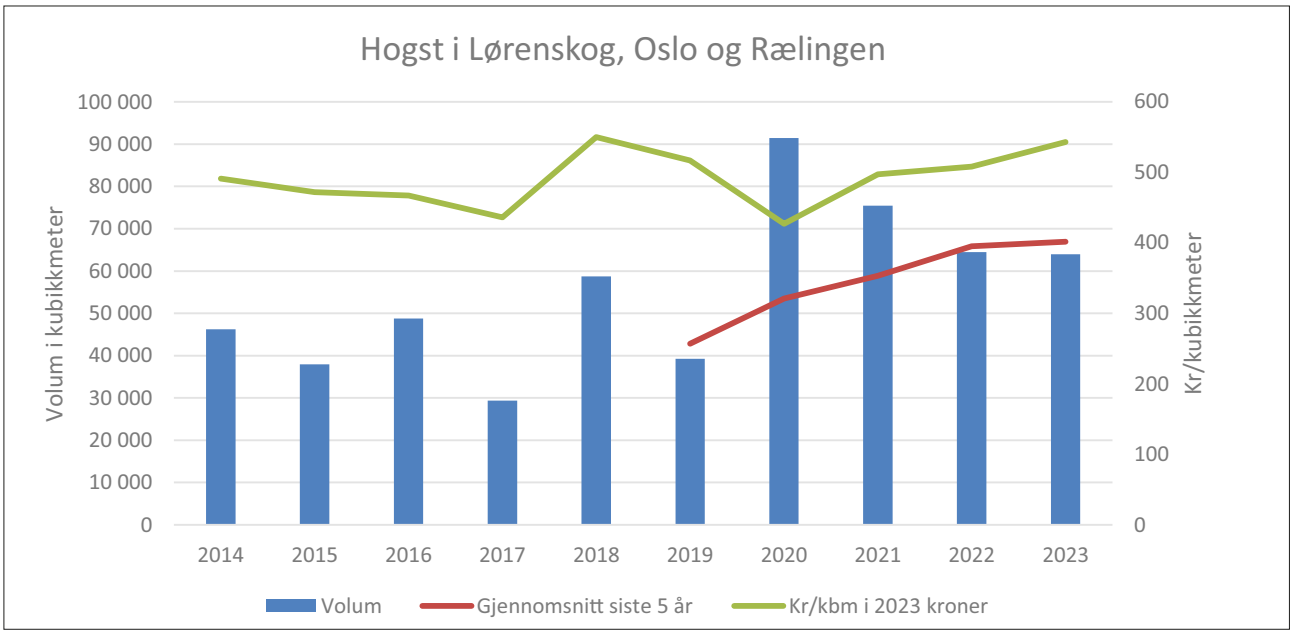

Hogstdata for en 10-års periode.

Det ble i 2023 satt ut hele 403 450 planter i regionen, noe som er en økning på 360 000 fra året før, og om lag 240 000 mer enn gjennomsnittet for de foregående fem år. Manglende innrapportering fra enkelte store skogeiere i 2022 forklarer en stor andel av økningen. Nytt av året er at det er plantet nesten 50 000 furuplanter. Skogeier er gjennom skogbruksloven forpliktet til å forynge skogen etter hogst. I vår region gjøres dette i de fleste tilfeller gjennom planting. Landbrukskontoret utfører årlig kontroll med at foryngelsesplikten overholdes.

Tilskudd til næringstiltak i skog

Forvaltningen bygger på Landbrukets tiltaksstrategier som gjelder for alle de 3 kommunene som kontoret har ansvar for (se nærmere om tiltaksstrategiene under kapittelet om miljø- og kulturminneforvaltning).

Tilskuddssatsen for ungskogpleie i bartrebestand var i 2023 på inntil 35 %. For arealer der JOB.U-prosjektet gjorde arbeider var satsen inntil 60 %. JOB.U er et prosjekt i samarbeid mellom RKL og Skogselskapet i Oslo og Akershus der ungdom i alderen 16-23 år har fått prøve seg som skogsarbeidere i noen uker. Det ble totalt utbetalt bare 22 879 kr til dette formålet i 2023 Dette er en reduksjon med over 220 000 kr fra 2022. Årsaken til dette er i all hovedsak manglende innrapportering av ungskogpleieaktivitet fra enkelte skogeiere.

Det ble utbetalt 16 627 kr i tilskudd til tettere planting.

Et veianlegg (snuplass) ble ferdigstilt i 2022 og det ble utbetalt 53 646 kr i tilskudd.

Skogfond

Det er tegn til en større interesse for skogbruket enn tidligere år. Det ble en stor opp gang i 2023 med 32 søknader om refusjon fra skogfond (22 året før). For skogkulturtiltak (planting, ungskogpleie etc.) ble det utbetalt 1 737 369 kr. For søknader om tilbakebetaling fra skogfondet til skogsbilvei (vedlikehold) ble det utbetalt 1 618 062 kr. Til sammen ble det utbetalt 3 355 431 kroner til disse formålene. Selv om dette er en nedgang fra 2022 (4,5 mill kr), er bruken av skogfond på et høyere nivå enn tidligere.

Ny stikkrenne på Vannveien i Lørenskog dekket med skogfond. Foto Andreas Bostad Thaule, RKL.

Markaforskriften

Markaforskrift for skogbruket (2022) gjelder for det samme virkeområdet som Markaloven. Saksbehandling fordrer nær kontakt med skognæring, miljø- og kulturminneinteresser.

Det er i 2023 behandlet totalt 93 søknader (102 i 2022) om hogst i marka etter markaforskriften. Alle hogstsøknader er administrativt behandlet. Maksimal tillatte størrelse på flatene er 30 daa innenfor vår del av marka. Rælingen har hatt en sterk økning i hogstsøknader siste år etter flere år med lav aktivitet. Dette gjenspeiles også i statistikken for avvirkning.

Lukkede hogster defineres ikke som flate, og vi gir tillatelser til større hogster med disse hogstformene.

En betydelig del av arbeidsomfanget gjelder klagesaksbehandling. De som er klagerettslig part, har lokal tilknytning innen naturvern. Naturvernorganisasjoner mottar sakene direkte straks de vedtatt. Ofte er klager begrunnet med valg av hogstform, ikke tilstrekkelig behandling etter naturmangfoldloven eller friluftslivshensyn. Ingen klagesaker er imøtekommet av klageinstansen Statsforvalteren i Oslo og Viken.

JORDBRUK

Regionkontor landbruk forvalter en rekke økonomiske ordninger som er hjemlet i jordloven. Jordbruksavtalen er hvert år sentral i å sikre ulike mål i landbrukspolitikken. Den viktigste og største økonomiske ordningen er produksjonstilskudd for areal og dyrehold. Det er også andre tilskuddsordninger for miljøtiltak og kulturlandskapspleie.

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd ved ferie og fritid

Det er registreringsdatoer 1. mars og 1. oktober for produksjonstilskudd i jordbruket og avløsertilskudd til ferie og fritid. De 64 søknadene om produksjonstilskudd i 2023 gir ca 17,6 millioner kroner. i inntekter til landbruket i våre tre kommuner.

Bittelitt vann i kornåkrene ved Nordlimyra i Lørenskog. Foto Ana Nilsen, RKL.

Kontoret går igjennom og kontrollerer den enkelte søknad, og godkjenner for utbetaling. Ca. 10 % av søkerne blir trukket ut til risikobasert kontroll, hvor det enten blir dokumentkontroll eller stedlig besøk der dyretall, arealbruk, gjødselplan og sprøytejournal blir kontrollert. Ved feilopplysninger eller manglende gjødslingsplan og sprøytejournal foretas en reduksjon i tilskuddet. Landbrukskontoret foretok i 2023 trekk i tilskudd for 5 foretak grunnet feilopplysninger eller ikke godkjent gjødslingsplan (det samme antall i 2022).

For å motta areal- og kulturlandskapstilskudd må foretakene overholde flere miljøkrav. Foretak som mottar produksjonstilskudd kan ikke foreta inngrep som er av negativ betydning for kulturlandskapet, og må overholde krav til minst 2 meter bred vegetasjonssone mot vassdrag.

Det er siden 2022 lagt ekstra vekt på oppfølging av krav til kantsone mot vassdrag, siden dette er trukket fram som et prioritert tiltak i kommunenes oppfølging av helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden. Foretak med areal som grenser til vassdrag blir prioritert for kontroll. Det ble ikke avdekket brudd på krav til kantsone ved gjennomførte kontroller i 2023.

Produksjonssvikt grunnet klimatiske forhold

Vekstsesongen i 2023 ble preget av både ekstrem tørke og ekstrem nedbør. Våronna kom sent i gang på grunn av en kald vår, og da det endelig ble lagelige forhold for å sette i gang kom det tørke som varte i hele mai og juni måned. Kornet som var sådd fikk en dårlig start, og åkeren var de fleste steder både tynn og kort. Grasarealene hadde dårlig vekst, og det lå an til å bli en krevende sesong både for kornprodusenter og husdyrbønder. I juli måned kom endelig regnet, og det regnet da store mengder over lang tid, toppet med ekstremværet Hans i august. Innhøsting av både gras og korn ble utfordrende på grunn av regnværet og flom flere steder.

Gårdbrukere som får vesentlig svikt i avling på grunn av klimatiske forhold, kan søke ordningen tilskudd ved produksjonssvikt, som dekker deler av tapet. Landbrukskontoret fulgte opp med informasjon, veiledning og gjennomførte befaringer gjennom hele vekstsesongen 2023. Totalt mottok vi 44 søknader om tilskudd ved produksjonssvikt fra gårdbrukere i våre kommuner. Av 35 kornbønder var det 31 som søkte tilskudd for produksjonssvikt.

Ajourhold av markslag

Markslagskart legges til grunn for innsending av oppdaterte arealtall til landbruksregisteret, og brukes som grunnlag for beregning av arealtilskudd i produksjonstilskuddssøknader. Kontoret jobbet i 2023 med å få på plass nye skriftlige rutiner for løpende ajourhold av AR5. På grunn av ekstra stor arbeidsbelastning med oppfølging av både produksjonssvikt og nye regionale miljøkrav var det ikke ressurser til arbeid med løpende ajourhold av AR5 i 2023.

Veterinærvaktordning for Nye Stor-Oslo og Mattilsynet

Lørenskog kommune har vært vertskommune for ”Nye Stor-Oslo” veterinærvaktområde siden 2020, hvor de 7 kommunene Lørenskog, Lillestrøm (tidligere Skedsmo), Rælingen, Oslo, Nittedal, tidligere Asker og Bærum inngår. RKL har fulgt opp det administrative arbeidet rundt vaktordningen.

Kontoret har hatt møter med Mattilsynet i 2023. Koordinering av tilfeller av kronisk dårlig dyrehold og hvordan vi jobber sammen i beredskapssammenheng har vært tema.

MILJØ – OG KULTURMINNE-FORVALTNING

Landbrukskontoret har i jord- og skoglovssammenheng ansvar for samfunnets helhetsvurderinger av næringsinteresser og miljø- og kulturminneinteresser. Dette innebærer nært samarbeid med miljøvernansvarlige og kulturminneansvarlige i kommune og fylkeskommune.

Det er mange kvaliteter knyttet til miljø- og kulturminneinteresser innenfor våre landbruksarealer. Kontoret har således et stort ansvar for å ivareta samfunnsgoder knyttet til dette.

Arbeidet med miljø- og kulturminneforvaltning i skog er særlig forankret i markaforskriften. Saksbehandling etter markaforskriften er nærmere omtalt i kapittel om skogforvaltning over.

Informasjonsarbeid

Kontoret sendte i 2023 ut fire infoskriv til grunneiere og bønder i regionen med informasjon om blant annet lovverk, tilskuddsordninger til miljø og produksjon og prosjekter ved Regionkontor landbruk. En annen kanal for å formidle informasjon er hjemmesiden, som brukes til nyheter og faglig informasjon. Det er også en egen side på Facebook for «Urbant og bynært landbruk».

Kommunale tilskuddsordninger

Tilskuddsordningene som forvaltes av kommunen skal ha en overordnet flerårig tiltaksstrategi. I 2020/21 ble tiltaksstrategiene for Lørenskog, Oslo og Rælingen revidert og vedtatt. Tiltaksstrategiene gjelder for perioden 2021 – 2024. De er i tråd med landbruksplanene for Lørenskog og Rælingen, samt de eksisterende skjøtselsplanene for enkelte områder i Oslo og forvaltningsplanene for de utvalgte kulturlandskapene (UKL) Nordmarksplassene og Sørkedalen. Ved tildeling av tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket og tilskuddsordningene i skogbruket brukes prioriteringene i vedtatte landbrukets tiltaksstrategier.

De lokale midlene fordeles etter en saksbehandling og råd fra Regionalt råd for næring, miljø og kultur i Landbruket (RL-rådet). De som er med i denne gruppa er foruten landbrukssjef, en representant fra bondelagene i hver kommune, en fra småbrukerlagene i regionen og en representant fra hver av kommunene (medarbeidere med miljø-, plan-, landskap- eller kulturfaglig kompetanse).

I 2023 var disse med i RL-rådet:

- Ole Haug (Lørenskog landbruksforening)
- Thomas Karstad (Rælingen landbrukslag)
- Steinar Brodin (Oslo og Aker bondelag)
- Tore Berger (Sørkedalen Bonde- og småbrukarlag)
- Arne Bjørnholt (Nedre Romerike skogeierlag)
- Marlene Wæge Stubberud (Lørenskog kommune)
- Jan Olav Nybo (Oslo kommune)
- Rune Thieme (Rælingen kommune)

Dreneringstilskudd

Dette er kommunale midler til drenering av jordbruksjord for å fremme økt matproduksjon og redusere faren for erosjon av matjord, men samtidig et klimatiltak mot klimagasser. Tilskuddssatsene er fastsatt av Landbruks- og matdepartementet. Dreneringspotten i 2023 ble kr. 550 000 (350 000 kr 2022), men behovet ble litt større og vil fikk ekstra midler fra Statsforvalteren. Landbrukskontoret mottok 4 søknader (4 i 2022) om drenering, 2 fra Oslo og 1 fra Lørenskog og Rælingen og det ble tildelt kr. 553 130 i dreneringstilskudd (559 000 kr 2022). Dette tilsvarer 180 daa drenert jordbruksareal i vår region (259 daa 2022).

SMIL – spesielle miljøtiltak i jordbruket

Dette er kommunale midler til miljøfremmende tiltak, som går utover det som kan forventes av normal jordbruksdrift.

Det kan søkes SMIL-tilskudd til:

1. Forurensningstiltak
   - Utbedre hydrotekniske anlegg for å hindre erosjon
   - Anlegg av fangdam for å rense/sedimentere avrenning fra jordbruksarealer
   - Etablere vegetasjonssone mot vassdrag

2. Kulturlandskapstiltak
   - Ivareta biologisk mangfold
   - Holde gamle beiter åpne
   - Tilgjengelighet – tilrettelegging for allmennheten
   - Vern av kulturminner og kulturmiljøer/bygninger

Det kan også ytes tilskudd til planleggings- og tilretteleggingsprosjekter.

SMIL-potten for 2023 ble 630 000 kr (590 000 kr 2022). Med inndratte midler fra utgåtte prosjekter på 182 550 kr, ble det total disponibelt 812 750 kr i SMIL-potten.

Det ble mottatt 9 SMIL-søknader (9 i 2022), hvorav 2 til forurensningstiltak og 7 søknader til kulturlandskapstiltak. Alle 9 søknader fikk tildelt midler, total 802 750 kr. tilskudd.

Tilskudd til miljøtiltak i skog

Det kan søkes om tilskudd for tiltak i skog som er viktig for biologisk mangfold, friluftsliv, landskap og kulturminner. Dette er en ordning for å avhjelpe skogeiere som blir økonomisk berørt av å ivareta eller utvikle miljøverdier. Ordningen gir kommunen mulighet til midlertidig sikring av miljøverdier uten bruk av egne midler. Midlene inngår i kommunenes samlede tildeling av NMSK-midler, og er ikke øremerket til dette formålet. Det kan gis inntil 30% tilskudd ved avståelse av hogst, eller andre miljøhensyn, fortrinnsvis i viktige områder for biologisk mangfold. Det kan også gis inntil 100% tilskudd til å bevare eller videreutvikle viktige miljøverdier som er skjøtselsbetinget. Det ble ikke søkt om midler til miljøtiltak i skog i 2023.

Kulturlandskapsprisen 2023

Kulturlandskapsprisen for 2023 ble tildelt Anders Håan og Tone Ravndal fra Blankvannsbråten i Oslo. De bor og skjøtter arealene på husmannsplassen Blankvannsbråten. Plassen ligger i Utvalgte kulturlandskap Nordmarksplasser. Byråden for miljø og samferdsel Marit Vea delte ut kulturlandskapsprisen på Rådhuset i Oslo den 27. november foran inviterte gjester fra Oslo kommune, Statsforvalteren, Norsk

Utdeling av kulturlandskapsprisen for 2023. Fra venstre: Carl Otto Løvenskiold (grunneier), Anders Håan og Tone Ravndal (prisvinnerne), Marit Vea (byråden for miljø og samferdsel i Oslo), Knut Samseth (landbrukssjef). Foto Ana Nilsen, RKL.

Botanisk Forening og grunneieren Carl Otto Løvenskiold.

Prisvinnerne tok imot prisen for deres betydelige innsats for å bevare og synliggjøre kulturlandskapet på Blankvannsbråten, samt for deres engasjement og interesse for slåttemarker og blomsterenger. Kulturlandskapsprisen har som formål å anerkjenne og belønne en spesiell innsats for kulturlandskapet i Oslo, Lørenskog og Rælingen. Den består av et diplom, 20 000 kr og en vandrepris.

Juryen i sin begrunnelse la vekt på at prisvinnerne har i mer enn 25 år jobbet for å bevare og styrke artsmangfoldet på Blankvannsbråten. Skjøtsel av arealene og høsting av frø på riktig tidspunkt har skapt et variert og rikt naturmiljø som gleder både turgåere og planteinteresserte. Norsk botanisk forening har gjennom mange år arrangert slåttekurs på Nordmarksplassene, og prisvinnerne har vært vertskap til mange av disse samlingene på Blankvannsbråten. Slåttekurset gir en innføring i skjøtsel av slåttemarker, botanikk og pollinerende insekter.

Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL)

Satsingen Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL) er en oppfølging av nasjonale mål om å ivareta kulturlandskapet. Dette er et samarbeid og spleiselag mellom landbruk, miljø og kulturminnemyndigheten. Det er total 46 utvalgte områder fra hele landet og vår region er representert med 2områder i Oslo kommune, UKL -Nordmarksplassene og UKL-Sørkedalen. Denne ordningen har blitt forvaltet av landbrukskontoret siden 2020. Tilskuddspotten for UKL-områdene i Oslo i 2023 ble på 1 050 000 kr. Med inndratte midler på 450 307 kr fra prosjekter som ikke ble fullført innenfor fristen, ble UKL-potten for 2023 på 1 500 120 kr. Det ble totalt behandlet 29 UKL-søknader og 23 fikk tilsagn om tilskudd, mens 6 ble avslått fordi de gjald om tiltak utenfor ordningens formål.

I juni 2023 arrangerte Regionkontor landbruk todagers regional samling for grunneiere og administrasjonen fra UKL-områder fra hele Oslo og Viken fylket. Første dagen ble UKL-Sørkedalen presentert med Bogstad gård og flere andre gårder i dalen. Det ble vist kulturlandskapspleie med hjelp av kystgeiter, skjøtsel av landskap i park og kantsone mot elv,

Regional UKL-samling; besøk på Bogstad gård
Foto: Knut Samseth, RKL

Regional UKL-samling; UKL-skilt ved Kjelsaas gård
Foto: Ana Nilsen, RKL.

Refotografering i Sørkedalen: Bilde av farmor Ragnhild med kyr i 1967 på Kjelsaas gård (ukjent fotograf), sammenlignet med et bilde tatt på samme sted i 2023 av Oskar Puschmann.

åpning av tidligere beiter i skog og siktlinjer i dalen, restaurering av pilarer på driftsbygninger, og fortellingen om typiske trekk ved bygningene i Sørkedalen. Deltakerne fikk høre også at bestanden av elvemuslingene i Sørkedalselva har tatt seg opp. Med turen gjennom Nordmarksplassene andre dag ble det delt kunnskap av blant annet Kristina Bjureke ved UiO, og av grunneiere og driftere om skjøtsel av slåtteenger, økologiske miljø for planter. De arkeologiske undersøkelsene på Finnerud om finnefolket og historiene til plassene ga utgangspunkt for lange trekk i kulturutviklingen i landskapet.

Samlingen fikk også presentert endringene av landskapet gjennom bilder av landskapet i gamle bilder sammenlignet med nåtidens landskap. Tre UKL-infoskilt var satt opp for å opplyse friluftslivet om landskapet ved Landhandelen, Berger og Kjelsaas gård i Sørkedalen. Det ble vist eksempler på ny næringsutvikling med lokalt salg av blomster, mjød og honningproduksjon og matforedling med ressurser hentet fra skogen eller tradisjonsrik matkultur.

I august 2023 ble det arrangert et todagers slåttekurs på Blankvannsbråten i UKL-Nordmarksplassene, i samarbeid med norsk botanisk forening. Slåttekurset ga en innføring i skjøtsel av slåttemarker, botanikk og pollinerende insekter. Gjennom helgen kunne deltakere prøve seg på praktisk slåttearbeid med ljå, lære å slipe eller hamre ljåen, delta i blomstervandringer, høre om kulturlandskapshistorien til Nordmarksplassene og hvordan man kan lage sin egen blomstereng for insekter.

Grunneiere fra begge UKL-områdene har i 2023 jobbet på et felles prosjekt om fotobok som vil vise resultatene fra gjenfotograferingen gjennomført av landskapsfotografen Oskar Puschmann. Boka blir ferdig i 2024 og det planlegges en digital utstilling av bildene på Røa biblioteket på våren 2024.

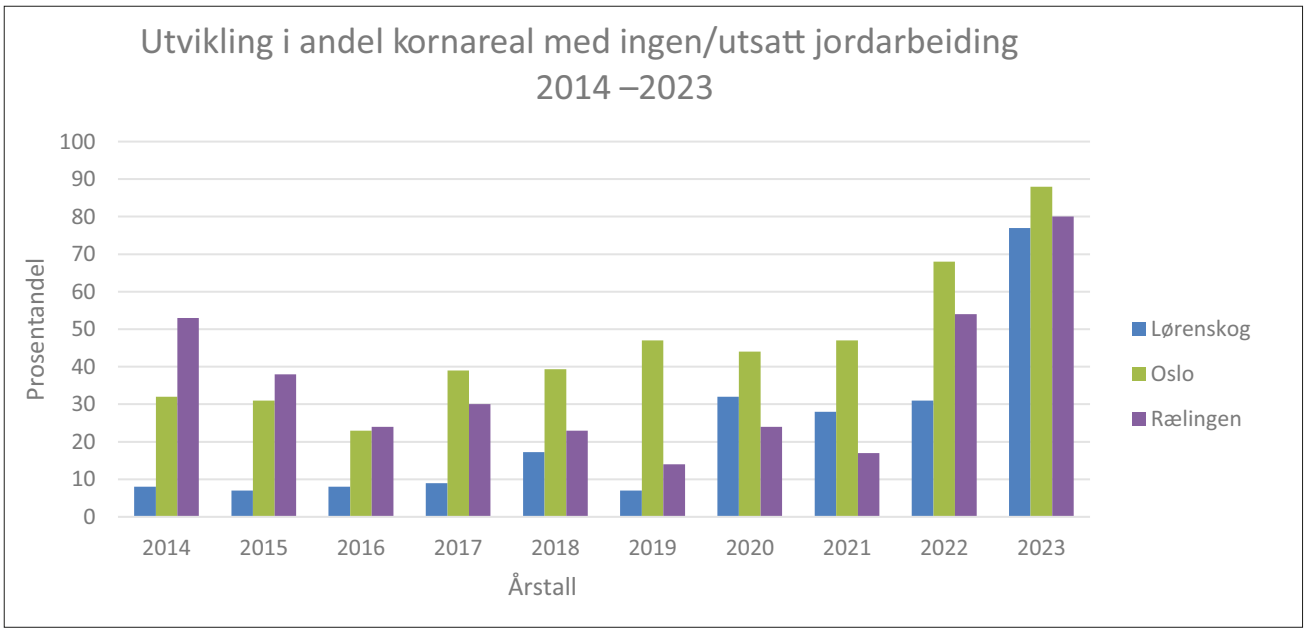

Utvikling i andel kornareal med ingen/utsatt jordarbeiding. Bønder omstiller jordarbeidinga i siste del av perioden.

Regionalt miljøprogram (RMP)

Dette er en tilskuddsordning, hvor statlige midler blir fordelt av Statsforvalteren i Oslo og Viken til gjennomføring av tiltak for å redusere forurensning og fremme verdiene i kulturlandskapet. Ordningen omfatter også tiltak innen jordhelse, karbonbinding, klimatiltak og biologisk mangfold. Regionalt miljøprogram ble i 2023 vedtatt for en ny 4-års periode 2023-2026. Det er landbrukskontoret som behandler søknader og fatter vedtak om tilskudd.

Totalt 42 gårdbrukere søkte om tilskudd gjennom RMP til forurensningstiltak og kulturlandskapstiltak i 2023. RMP-tiltakene gir en betydelig reduksjon i avrenning av jord og næringsstoffer til vassdrag, og bidrar til å bevare biologisk mangfold og holde kulturlandskapet i hevd. Tiltak som reduserer avrenning av jord og næringsstoffer til vassdrag er høyt prioritert, og et av de viktigste tiltakene er å unngå høstpløying. Figur 2 gir en oversikt over utviklingen i areal som ikke jordarbeides om høsten. Tallene for 2023 viser en stor økning i andel areal som ikke ble jordarbeidet om høsten. Det er en økning både i antall søknader og areal med miljøtiltak sammenlignet med tidligere år. Økningen henger antagelig sammen med at Statsforvalteren har innført regionale miljøkrav.

Vannkvalitet

RKL deltar i arbeidet med å bedre vannkvaliteten i vann- og vassdrag innenfor vårt distrikt. RKL har vært representert i temagruppe landbruk for vannområde Leira-Nitelva, temagruppe landbruk i vannområde Øyeren, samt i administrativ prosjektgruppe for vannområde Oslo. I Oslo deltar RKL i tillegg i drikkevannsforum, med spesielt fokus på Maridalen og landbruket der. Vi følger også opp og rapporterer på tiltak som gjelder kommunal landbruksforvaltning i helhetlig plan for Oslofjorden.

Regionale miljøkrav for jordbruket

Fra 1. januar 2023 trådte en ny forskrift med regionale miljøkrav for jordbruket i kraft. Det meste av jordbruksareal innenfor kommunene Lørenskog, Oslo og Rælingen er innenfor virkeområdet til forskriften. Gårdbrukere må nå forholde seg til restriksjoner på hvilke areal det er lov å jordarbeide om høsten og krav til kantsoner langs vassdrag. Fra Regionkontor landbruk formidlet vi informasjon om de nye miljøkravene gjennom hjemmeside, infoskriv og deltakelse på møter i regi av bondelag. Erfaringer fra kontroll av regionale miljøkrav høsten 2023 er at gårdbrukerne er oppdatert på den nye forskriften, og har overholdt kravene.

Økologisk dyrking

I Oslo kommune var det i 2023 økologisk planteproduksjon på 25 % av jordbruksareal i drift, og Rælingen hadde økologisk planteproduksjon på 13 % av jordbruksareal i drift. I Lørenskog er det

ikke noe areal som er sertifisert og godkjent som økologisk.

Forvaltning av Skulerud skog, Lørenskog

Lørenskog jakt og fiskeforeningen LJFF disponerte fellingsretten på to rådyr i Skulerud skog. Kvoten ble ikke oppfylt i 2023.

Det har ikke vært skogbruksaktivitet i kommuneskogen i 2023, med unntak av oppfølging av plantingen fra 2020.

Fra 2023 ble det innført søknadsordning på metallsøk på Lørenskog kommunes jordbruksareal. Det ble lage eget søknadsskjema og krav om rapportering. Tillatelsen begrenser seg til når det ikke er dyrkningssesong. I 2023 ble det gitt 2 tillatelser,

Vilt- og fiskeforvaltning i Lørenskog

Regionkontor Landbruk har forvaltningsansvaret for hjortevilt, bever og fisk i Lørenskog. Vi godkjenninger både rådyrvald og elgvald, samt avskytingsplaner for elg. Tradisjonelt jaktes det på elg og rådyr i Lørenskog. I 2023 ble det for første gang åpnet for jakt etter hjort og opprettet et nytt hjortevald i Lørenskog. Alt informasjon fra jakten dokumenteres i Hjorteviltregisteret. Ved behov arrangerer vi jegerprøve, innføre ekstraordinær båndtvang, mm. Kontoret svarer samtidig ut henvendelser fra innbyggerne omkring utfordringer med rådyr, grevling og fugler i hagene.

Lørenskog har egne kommunale mål for elg, rådyr og hjort for 2022 – 2025. De kommunale målsettinger gir en oversikt på artene det jaktes på og hvordan kommunen skal forvalte dem. Elgbestanden er stabil og ligger rundt 54 dyr, rådyrbestanden er ikke tallfestet, men har en økende trend, og hjortebestanden er på fremmarsj. Under jakten 2023 ble de felt 8 elg av 15 tildelt kvote, og 49 rådyr av tildelte 126.

Regionkontor Landbruk har ansvar for viltoppsynet i Lørenskog som består av tre personer. Viltoppsynet håndterer påkjørt og skadet hjortevilt (fallvilt), driver med kontroll under elgjakten, sanker kanadagjessegg og holder tilsyn om skogbrann i Marka. I 2023 ble det 46 fallviltoppdrag, av disse 1 påkjørt elg, 1 påkjørt grevling, 1 død grevling og 43 påkjørte rådyr eller avlivet pga. sykdom eller skade (39 rådyr totalt året før).

Arbeidsomfanget dette året ble betydelig stor pga overvåkning av elgfamilie gjennom vinteren i villahager. To urbane elger, en elgku med kalv, holdt på til Røykås-Rasta området i perioden februar-mars 2023. De ble forsøkt jaget i skogen av viltoppsynet, men kom tilbake og skapte farlige trafikale situasjoner, samt beveget seg i nærhet av Rasta skolen og en barnehage. Til slutt ble elgkua påkjørt, og kalven måtte avlives.

Regionkontor Landbruk forvalter kanadagjess bestanden gjennom eggsanking, og skadefelling. Det ble sanket egg fra kanadagjess i perioden 30.04. – 25.05. 2023. Total 33 egg (42 i 2022) ble plukket fra 8 lokasjoner/vann, mens på de resterende 6 lokasjoner ble det ingen funn av reir.

I perioden 2.2.–1.3.2023 ble det innført ekstraordinær båndtvang i hele Lørenskog, grunnet vanskelige forhold for rådyr. Været i januar 2023 var skiftende og med spesielle snø, regn- og kuldeforhold, som forårsaket hard snø og is i Marka.

RKL behandler søknader om motorferdsel i utmark og på vassdrag i Lørenskog kommune. I 2023 ble det behandlet to søknader om motorferdsel i Marka.

Kystgeit – tilrettelegging for skjøtsel i Oslo

Et viktig element for Oslo er beiting av kulturlandskapet samtidig som at en truet husdyrrase blir ivaretatt i der. Siden 2016 har geitene pleiet kulturlandskapet på Bogstad gård. Byråden for miljø og samferdsel bevilger hvert år støtte til tilrettelegging for kystgeit i kommunen. I 2023 fikk Bogstad gård 50 000 kr til innkjøp av nofence-utstyr, 25 småfeklaver, 5 ladere, halskjeder og batterier.

Skjøtselstiltak i Sørkedalen

Som en del av oppfølginga av skjøtselsplan for Sørkedalen (2015), bevilger byråd for miljø og samferdsel i Oslo midler for å støtte arbeidet. I 2023 ble det innvilget 40 000 kr i skjøtselsmidler til Kjelsaas gård, for innkjøp av 15 småfeklaver, 5 batterier, lader og halskjeder.

NÆRINGSUTVIKLING

Metervare fikk IBUprisen for Oslo. Innovasjon Norge og Næringsbyråd sammen med tre representanter fra bedriften gründer og kokk Tommy Østhagen, opprinnelig fra Løten, startet opp bedriften i 2013. Foto Knut Samseth, RKL.

Landbrukskontoret driver på generell basis veiledning til brukere som ønsker å etablere ny produksjon eller virksomhet på sine gårder. RKL er førstelinjekontor for søknader til Innovasjon Norge (IN) for bygdeutviklingsmidler, IBU-midler.

Pølsemaker Metervare fikk Bedriftsutviklingsprisen for 2023

Metervare og gründer og kokk Tommy Østhagen, fikk årets BU-pris for Oslo. Prisen på 50.000 kr som ble overrakt av Innovasjon Norges regiondirektør Willoch Haugen, ble gitt dem for innsatsen bedriften gjør for kortreist og mest mulig naturlige råvarer. IN er også imponert over design og logo og hvordan de har lykkes med å få distribusjon ut i de store dagligvarekjedene, god omsetning og bærekraftig økonomi.

Ung satsing på ku med landbruksnemnda på besøk. Foto Knut Samseth, RKL.

Metervare er allerede kjent gjennom flere kolonialbutikker og hoteller rundt om. Og de er kjent for sine lokale Oslonavn på pølsetyper. Her finns Lambertseter (ordspill om innholdet også), Kikut, Sinsenkrysset, Ring 1, Urtegata og mange flere.

Firmaet bedriften som siden 2013 oppstarten, har nå 12 ansatte, 8 ansatte med fagbrev innen matfag. Britt Selebø er daglig leder ved bedriften. Den legger også vekt på å kunne være lærlingebedrift, og har visjonen om å lage verdens beste pølse. Byråd for kultur og næring Anita Leirvik North var blant de første til å gratulere prisvinnerne.

Innovasjon-Norge søknader

Fire søknader ble innvilget tilskudd innen næringsutvikling i 2023. En var innen ideutvikling for tilleggsnæring, mens tre var innen generasjonsskifte på melkegårder. Dette er meget positiv utvikling med tanke på å beholde melkeproduksjonen i området.

PROSJEKTER

Etablering av parsellhager i lørenskog

Kommunen har med Museene i Akershus sin hjelp, i tre år drevet pilotprosjekt ved Skårer gård og tilrettelagt for parsellhagebruk på to andre steder i kommunen (Sørli og Fjellhamar). I likhet med Skårer parsellhage, har Sørli parsellhage (tidligere Løken) stiftet et styre og registrert seg i Brønnøysundregisteret. Totalt er det 50 parseller ved Skårer og det er 15 på venteliste. Sørli har 10 parseller (10 kvm, dobbelt så store som ved Skårer). På Fjellhamar er det en liten gruppe på om lag 5-10 parseller etter at Fjellhamar skole flyttet inn til sin nye skole. 12 andre kommunale områder er kartlagt for utvikling av parsellhage. Prosjektene er finansiert av kommunen over fire år (2024).

Potetdyrking er en god førstekultur for nye parseller. Foto Knut Samseth, RKL.

Inspirasjonsmøte for oppstart av dyrkning av mat i kasser og om livet i jorda. Tommy Tønsberg og Øistein Haugerud foredro. Foto Knut Samseth, RKL.

Det har gjennom året vært samlet til seminar og kurs for dyrkningsinteresserte. Et stormøte med 100 personer møtte til inspirasjonsmøte i Lørenskog Hus 8. mars om jordsmonn og planter å dyrke for mat. I tillegg har det vært holdt mindre samlinger for å øke kompetansen hos parsellister om jordsmonn, biokull, frøkurs og plantemangfold. Disse samlingene har skjedd ved Linderud gård i Oslo og ved Lørenskog bygdemuseum. Samlingene er finansiert av fylkeskommunale midler.

Urbant landbruk i Rælingen

Blystadliahagen benyttet konsulent Pernille Leivestad for rådføring om driften der. Det ble lenge

vurdert en oppstart av parseller ved Torva og løsning ble tegnet, men uklarhet om en igangsettende gruppe og ønske om å tilrettelegge for annet friluftsliv var større. I samband med områdetiltak for Løvenstad, er urbant landbruk koblet på som en mulig tilrettelegger i tråd med borettslagets ønsker. Prosjektet er finansiert av fondsmidler fra tidligere år ved landbrukskontoret.

Matproduksjonspotensiale i oslo

RKL har i samarbeide med Bymiljøetatens urbant landbruk, laget i 2023 et grunnlag for utredningsarbeid om betydningen av matproduksjonsarealer i Oslo. Nibio vant konkurransen om utredningen. Utredningsarbeidet som starter i 2024, skal kartlegge arealer som er ute av bruk og utrede hvilket potensiale de har for matproduksjon. Prosjektet er finansiert av fondsmidler fra tidligere år ved landbrukskontoret.

Skogkultur – ungskogpleie – job:u

Prosjektet som er to-årig, gir unge voksne opplæring i skogpleieaktivitet og til å få prøvd seg som skogsarbeider noen uker. I forkant av jobben kurses ungdommene i alderes 16-23 år i bruk av ryddesag. Prosjektet stiller også med ryddesager og verneutstyr. Sommeren 2023 var tre unge menn i sving og ryddet 119 dekar med ungskog hos tre skogeiere i Rælingen.

Vitalisering av kulturlandskap i lørenskog, Oslo og Rælingen

LØRENSKOG

RKL har jobbet sammen med en prosjektgruppe med lokale og engasjerte i Bjørndalsgrenda som ønsker å vitalisere kulturlandskapet i grenda. Prosjektgruppen er organisert gjennom SMIL-midler.

Kubeite med lange siktlinjer i Bjørndalen.
Foto Amalie Svendsen, RKL.

Sammen startet vi et kulturlandskapsprosjekt med mål om å gjennomføre tiltak for å vitalisere kulturlandskapet og øke kunnskap om dagens landbruk og kulturhistorie i Bjørndalen. RKL anbefalte prosjektgruppen å lage en overordnet skjøtselsplan for å strukturere viktige planer, tiltak og prioriteringer i grenda. Prosjektet har fått SMIL-midler til å leie inn konsulent for å gjennomføre tjenesten.

Restaurering av beite

Gjengroingsarealet står som kontrast til det ellers åpne kulturlandskapet i Bjørndalen.
Foto Amalie Svendsen, RKL.

Det er et tidligere beite i Bjørndalen som nå gror igjen. Prosjektgruppen ønsket å hindre gjengroing i Bjørndalen og få et helhetlig åpent kulturlandskap. Planen var å rydde dette beitet manuelt og rense opp i en nærliggende bekk som oversvømmes årlig. RKL har vært rådgivere for prosjektet og har kontaktet Statsforvalter, kommunens ulike fagområder og NVE på vegne av prosjektgruppen for å få tillatelse til restaurering. Under arbeidet med å få dispensasjon, har grunneieren som tidligere var positiv, nå motsatt seg dette og restaureringen er satt på vent.

Kartlegging av slåttemark

Foto Amalie Svendsen, RKL.

Slåttemarker er en kritisk truet naturtype. På Nyborg i Bjørndalen er det en registrering av slåttemark på cirka 1,6 dekar med rødlistearter som solblom fra 2002. Grunneierne som eier enga i dag, pleier i hovedsak å ha beitedyr på arealet og det var behov for å se på mulige skjøtselstiltak som kunne styrke naturmangfoldet og restaurere slåttemarka. Landbrukskontoret ønsket å kartlegge slåttemarka og få en skjøtselsplan som kunne veilede grunneieren til å restaurere en artsrik slåttemark. Biofokus ble valgt som konsulent og kartla og laget en skjøtselsplan høsten 2023.

Til tross for omfattende leting ble det ikke funnet rosetter av solblom. Enga virket noe mer gjengrodd og gjødslet enn forventet, med innslag av uønskede fremmedarter som skvallerkål, skogskjegg og hagelupin. Rapporten beskriver at området likevel er variert og har potensial for et rikt mangfold av arter som beitemarkssopper. Skjøtselsplanen ha som mål å etablere en eng med gode levevilkår for solblom og beitemarkssopper. Skjøtselsmetodene skal ligne mest mulig tidligere drift og det blir foreslått å holde arealet åpent med tohjulstraktor. Kommunen har vist interesse for å bistå i skjøtselen.

Informasjonstavle – Velkommen til Bjørndalen

Gjennom formidling og tilrettelegging kan man skape identitet, engasjement og kunnskap om lokal kulturhistorie. Landbrukskontoret var derfor interessert i å lage en informasjonstavle som tar for seg kulturhistorien og landskapet i Bjørndalen. Informasjonstavlen er ment for at besøkende som bruker Bjørndalen til rekreasjon og friluftsliv skal bli bevisste på kulturmiljøet de ferdes i.

Foto Amalie Svendsen, RKL.

Informasjonstavlen ble laget på bakgrunn av bilder, informasjon og tilbakemeldinger fra medvirkningsmøter med beboere i Bjørndalen, Lørenskog historielag og Lørenskog Elveforum. RKL har samarbeidet med Lørenskog kommunes kommunikasjonsavdeling, kulturavdeling og geodataavdeling for å få på plass kart, innhold og utforming. Skiltet skal etter planen oppføres våren 2024 når det har fått godkjenning etter og bygningsloven. RKL har fått midler fra tidligere Viken Fylkeskommune produksjon og oppsett av informasjonstavlen.

OSLO

Nordre Tangen Gård

På Nordre Tangen gård i Sørkedalen står et tidligere beiteareal med gjerder som ble satt opp og delvis finansiert av SMIL-midler i 2019. Da RKL var på befaring på beitet høsten 2022 så vi at området var i sterk gjengroing.

Bilde fra befaring i 2022. Betydelige oppslag av trær og busker preget beitearealet. Foto Amalie Svendsen, RKL.

Landbrukskontoret kontaktet grunneierne på Nordre tangen gård og foreslo et pilotprosjekt i samarbeid med Bymiljøetaten ved Bogstad gård der beitedyr fra Bogstad kunne lånes ut til ikke-kommunale arealer som trenger en «kickstart» i kulturlandskapsrestaureringen. Grunneierne hadde selv planer om å få sau, men dette var først etter beitesesongen i 2023 og de egnet seg derfor godt til å delta i prosjektet.

Opprinnelig ble det lovet 6-7 geiter fra Bogstad gård som skulle beite på jordet i noen uker for å holde jevnt og lavt beitetrykk. Første uken i august 2023 kom hele 53 geiter og kje til Nordre Tangen gård. Geitene ble gående på beitet i om lag 8 uker. Grunneier på Nordre Tangen hadde daglig tilsyn til dyrene og fikk selv tett oppfølging fra Bogstad gård. Dyrene ble samlet til en kraftfôr-fôring én gang om dagen og hadde fri tilgang til Bogstadvannet som drikkekilde.

Geitene beiter effektivt på oppslag av busker og trær. Foto Amalie Svendsen, RKL.

Beitearealet mot slutten av sesongen 2023. Landskapet har blitt tydelig mer åpent og siktlinjen til Bogstadvannet er utvidet. Foto Amalie Svendsen, RKL.

Det ble tidlig tydelig at geitene gjorde en god jobb med å rydde busker og småtrær, inkludert fremmedarten rødhyll. Geitene beiter også lauv fra kronen på større trær, og ringbarker stammene. Barken er viktig for trærnes transport av næringsstoffer og vann. Ringbarkingen vil over tid tørke ut og drepe trærne. Grunneieren har bistått geitene med å rydde beitet manuelt under beiteperioden.

Mot slutten av beiteperioden i september 2023 var beitet på Nordre Tangen betydelig mer åpent med lange siktlinjer ned til Bogstadvannet. Siktlinjer har historisk sett vært et kjennetegn for kulturlandskapet i Sørkedalen. Restaureringen vil være til fordel for kulturmiljøet, kulturbetingede arter, fremtidig sauehold på gården og for friluftslivet i området. Prosjektet ble positivt omtalt i en reportasje i Akersposten. Arealet skal beites av sauene som grunneieren fikk selv i etterkant av prosjektet.

Siktlinjer ved Gran i Sørkedalen

Sørkedalen preges av betydelig gjengroing med tap av siktlinjer som et fremtredende problem. Dette har vært et gjennomgående tema i skjøtselsplanen for kulturlandskapet i Sørkedalen. For å belyse viktigheten av siktelinjer ønsket RKL å gjennomføre et eksempelprosjekt i tråd med skjøtselsplanen.

Prosjektområdet ble på Gran i samarbeid med grunneier på Øvre Gran og firmaet Løvenskiold-Vækerø. Ved Øvre Gran var det allerede en godt etablert hagemark, og tradisjonelle røde Sørkedalsbygg. Målet med prosjektet var å fremme kulturlandskap og kulturmiljø i Sørkedalen gjennom å restaurere en siktlinje slik at Gran-gårdene ble mer synlige fra Sørkedalsveien.

Foto Amalie Svendsen, RKL.

Vinteren 2023 søkte Løvenskiold-Vækerø om dispensasjon for å etablere og restaurere siktlinje ved Gran og startet ryddearbeidet kort tid etter at de fikk godkjent søknad med vilkår som fulgte Skjøtselsplan for utvalgte kantsoner langs Sørkedalsvassdraget. Arealet er planlagt som beite med bruk av Nofence-klaver på storfe.

Hestejordene - En skjult perle i Groruddalen

Hestejordene på Rødtvet i Oslo driftes i dag av en skjøtselsgruppe av frivillige med tilhørighet iblant annet Sandås vel, Lillomarkas venner og Alna Rideskole. Hestejordeneprosjektet fikk i 2021 kulturlandskapsprisen av Landbrukskontoret. Skjøtselsgruppen ønsket at RKL ble bedre kjent med Hestejordene og arbeidet deres der. De var interessert i å se på muligheter for å forbedre skjøtselen ved jordene og informere om kulturlandskapet til besøkende gjennom aktiviteter og informasjonstavler.

Hestejordene tidlig vår 2023. Foto Amalie Svendsen, RKL.

I samarbeid med Skjøtselsgruppen, Forsvarsbygg og Oslo kommune fikk RKL bestilt en naturtypekartlegging av Hestejordene. Naturtypekartleggingen skal inkludere et skriv med skjøtselsråd for å stimulere et rikt naturmangfold gjennom egnede og stedstilpassede skjøtselstiltak som ivaretar naturtypene. Planen skal gi forslag til restaureringsområder.

Informasjonstavle

RKL har utarbeider en skiltmal i tråd med Forsvarsbygg (grunneier) sin grafiske profil. Skjøtselgruppen skal bistå med bilder, innspill og tekst til informasjonstavlen. Den tar for seg kulturlandskapet, skjøtsel og naturmangfold ved Hestejordene. Informasjonstavlen er planlagt å ferdigstilles i løpet av 2024. Det vil være mulig å lage flere skilt i fremtiden, for eksempel med informasjon fra naturtypekartleggingen og insektkartleggingen (Biofokus) som ble gjennomført i 2023.

RÆLINGEN

Byåa kulturminneløype ligger på privat grunn og prosjektet har vært avhengig av at grunneierne har bidratt i stor grad med opprydding, tilrettelegging og engasjement for å fremme kulturhistorien langs åa. RKL har bistått Rælingen kommune med å utarbeide informasjonstavler som skal settes opp langs Byåa i løpet av vår/sommer 2024 og rådgivende for Rælingen kommune i forbindelse med tilrettelegging av løypa. Tavlene er en del av Byåa Kulturminneløype som skal formidle kulturhistorie fra sagbruk, kornmøller, husmannsplasser og jordbruk i Rælingen.

Informasjonen på tavlene er oppsummert i en nettside som regionkontor landbruk har bidratt med.

Scann QR-kode for å komme til nettsiden og for å lese mer om kulturhistorien.

Fornying av landbrukskontoret – Mendip Hills og Bristol city

Landbrukskontoret har satt søkelys på fagområder som er knyttet til de nye utfordringene som kontoret RKL har i et **bynært landbruk for Oslo, Lørenskog og Rælingen**. I disse kommunene er det stor befolkningstetthet, stort friluftsliv og et kulturlandskap som ligger rundt, og stor interesse for bærekraftig landbruk, urbant landbruk og bynært landbruk.

Fagturen til Bristol og Mendip Hills var motivert tosidig. I Bristol ville vi se på urbant landbruk og næringsutvikling, mens i Mendip Hills ville vi lære mer om forvaltning av landskapene og samarbeid med lokalt næringsliv. Reiserapport er laget fra turen.

Bristol kommune har vedtatt en handlingsplan for matkonsum og matproduksjon hvor kommunen tar et sirkulært perspektiv for produksjon og konsum. Ved Mendip Hills ble det vist fram gode eksempler på samarbeid med næringsliv om kvaliteter i landskapene og landskapsutvikling, f.eks dele opp landskapet i rom med hekkebeplantning. Begge disse fagområdene er aktualisert i våre områder.

Foto Knut Samseth, RKL.

VEDLEGG – STATISTIKK

Arbeidsstatistikk ved RKL

Tabell 4: Fordeling av kontorets arbeidsressurser i 2023 på ulike oppgaver

	Løren-skog	Oslo	Ræl-ingen	Felles kom-munalt	Lø VILT	Urbant landb Lør	Lør. K. skog/ Vet. Vakt	Sørke-dalen	Skog-kultur	Urbant kurs	SUM
SUM	789	984	694	2211	405	18	20	363	0	8	5492
%tot	14,4	17,9	12,6	40,3	7,4	0,3	0,4	6,6	0,0	0,1	100,0
Basis 2022	**32,0**	**39,9**	**28,1**								100,0
Rammeavtale	29,5	42	28,5								

Tabell 5: Oversikt over refusjoner og avtalte overføringer for tilleggsoppgaver for 2023

Inntektsfordeling		PST	2023		2022	
Refusjoner (ramme L, R og O, Vet.vakt, o.a.)				-6 252 428		-5 850 642
Oslo	**Rammeavtale**	**42**	**-1 747 000**	-2 075 000	**-1 704 000**	
	Utvalgte Kulturlandskap		-308 000		-300 000	
	Skjøtselstilskudd i Sørkedalen		-66 000		-59 000	
	Kystgeittilskudd		-61 000		-64 000	
	Tiltak mot phytophthora		-50 000	-177 000	-50 000	-2 177 000
Lørenskog	**Rammeavtale**	**29,5**	**-1 239 000**	-1 239 000	**-1 197 000**	
	Viltforvaltning		-232 000		-224 000	
	Kommuneskogforvaltning		-24 000	-256 000	-23 000	-1 444 000
Rælingen	**Rammeavtale**	**28,5**	**-1 202 000**	-1 202 000	**-1 161 000**	-1 161 000
SUM		**100**	**-4 929 000**	**-4 949 000**	**-4 782 000**	**-4 782 000**
Refusjoner utenfor kommunene			-1 323 428			-1 068 642
Sum refusjon og tilskudd/støtte			-6 252 428			-5 850 642

Tabell 6: Oversikt over overskudd fra tidligere års prosjekt og kommunalt avsatte midler i 2023 (Balansekonti fra tjeneste 29000 og 32900 med aktivitet 66691-66693)

Bundet kommune kt			31.12.2022	Endring	31.12.2023
2510026	Avsetning fond Lørenskog	66691	-166 596	-	-166 596
	Avsetning fond Oslo	66692	-470 580	- 109 589	-580 169
	Avsetning fond Rælingen	66693	-49 302	-	-49 302
	SUM		-686 478	- 109 589	**-796 067**
2510027	Løpende drift		-2 545 102	474 732	**-2 070 370**
2510028	Lørenskog kommuneskog		-185 383	-	**-185 383**

Skogbruksstatistikk

Tabell 7: Skogbruksstatistikk, avvirkning, skogfond, skogkultur, tilskudd

		Lørenskog	Oslo	Rælingen	Sum
Avvirkning	**2023**				
Avvirket m³		50461	53 953	4 556	**63 970**
Bruttoverdi kr		kr 30209 571	kr 29 482 048	kr 2 067 009	**kr 34 758 628**
Skogfond					
Saldo pr 01.01.2023		kr 1 858 311	kr 9 259 962	kr 1 272 446	**kr 12 390 719**
Endring		kr -54 898	kr 105 416	kr 108 750	**kr 159 268**
Saldo pr 31.12.2023		kr 1 803 413	kr 9 365 378	kr 1 381 196	**kr 12 549 987**
Skogkultur, investeringer					
Nyplanting stk		37 750	326 950	38 150	**402 850**
Supplering stk		600	0	0	**600**
Sum plantet stk		38 350	326 950	38 1500	**403 450**
Såing			0		**0**
Totalkostnad etablering		kr 279 691	kr 1 900 353	kr 250 582	**kr 2 430 626**
Ungskogpleie daa		57	0	64	**2 294**
Ungskogpleie kr		kr 26 216	kr 0	kr 38 762	**kr 64 978**
Ungskogpleie tilskudd		kr 10 188	kr 0	kr 12 691	**kr 22 879**

Tabell 8: Oversikt over hogstsøknader i marka behandlet av RKL i 2023

	Antall flater	Godkjent areal	Gjennom-snitt flate-størrelse	Flate	Frøtre	Skjerm	Kant	Små-flate	Gjennom hogst
Lørenskog	11	159	27	57 %	0 %	12 %	0 %	0 %	31 %
Oslo	74	1368	18	88 %	4 %	5 %	0 %	0 %	3 %
Rælingen	9	170	19	48 %	0 %	0 %	0 %	1 %	51 %
Sum	94	1461	14						

Jordbruksstatistikk

Tabell 9: Antall mottatte søknader og bevilget tilskudd

	Lørenskog	Oslo	Rælingen	SUM
Produksjonstilskudd				
Søknader	23	25	16	64
Tilskudd	5 187 602	5 493 008	6 924 619	17 602 229
Refusjon utgifter til avløser, ferie og fritid				
Søknader	8	6	9	23
Refusjonsbeløp	720 196	229 040	684 547	1 633 783
Refusjon av avløserutgifter ved sykdom etc				
Søknader	3	0	0	3
Tilskudd	15 405	0	0	15 405
SMIL – Fangdammer, bygnings- og hydrotekniske miljøtiltak				
Søknader	1	0	1	2
Tilskudd	330 000	0	65 370	395 370
SMIL – Kulturlandskapsmidler og biologisk mangfold				
Søknader	1	0	6	7
Tilskudd	71 400	0	335 950	407 350
SMIL- Planlegging og tilrettelegging				
Søknader	0	0	0	0
Tilskudd	0	0	0	0
Dreneringstilskudd				
Søknader	1	2	1	4
Tilskudd	4 880	440 250	108 000	553 130
Utvalgte kulturlandskap i Oslo				
Søknader	-	23	-	23
Tilskudd	-	1 500 120	-	1 500 120
RMP – Tilskudd til kulturlandskapstiltak kulturminner og biologisk mangfold				
Søknader	6	11	11	28
Tilskudd	65 075	182 665	206 964	454 704
RMP – Tilskudd til tiltak innen avrenning til vann, utslipp til luft, plantevern og jordhelse				
Søknader	14	12	13	39
Tilskudd	746 965	753 620	774 110	2 274 695
SUM TILSKUDD	**7 141 523**	**8 598 703**	**9 099 560**	**24 839 786**

Regionkontor Landbruk
Lørenskog, Oslo og Rælingen

Postadresse: Postboks 417, 1471 Lørenskog
Besøksadresse: Festplassen 1 (Lørenskog hus, 8. etg), 1473 Lørenskog
Sentralbord: 67 93 40 00
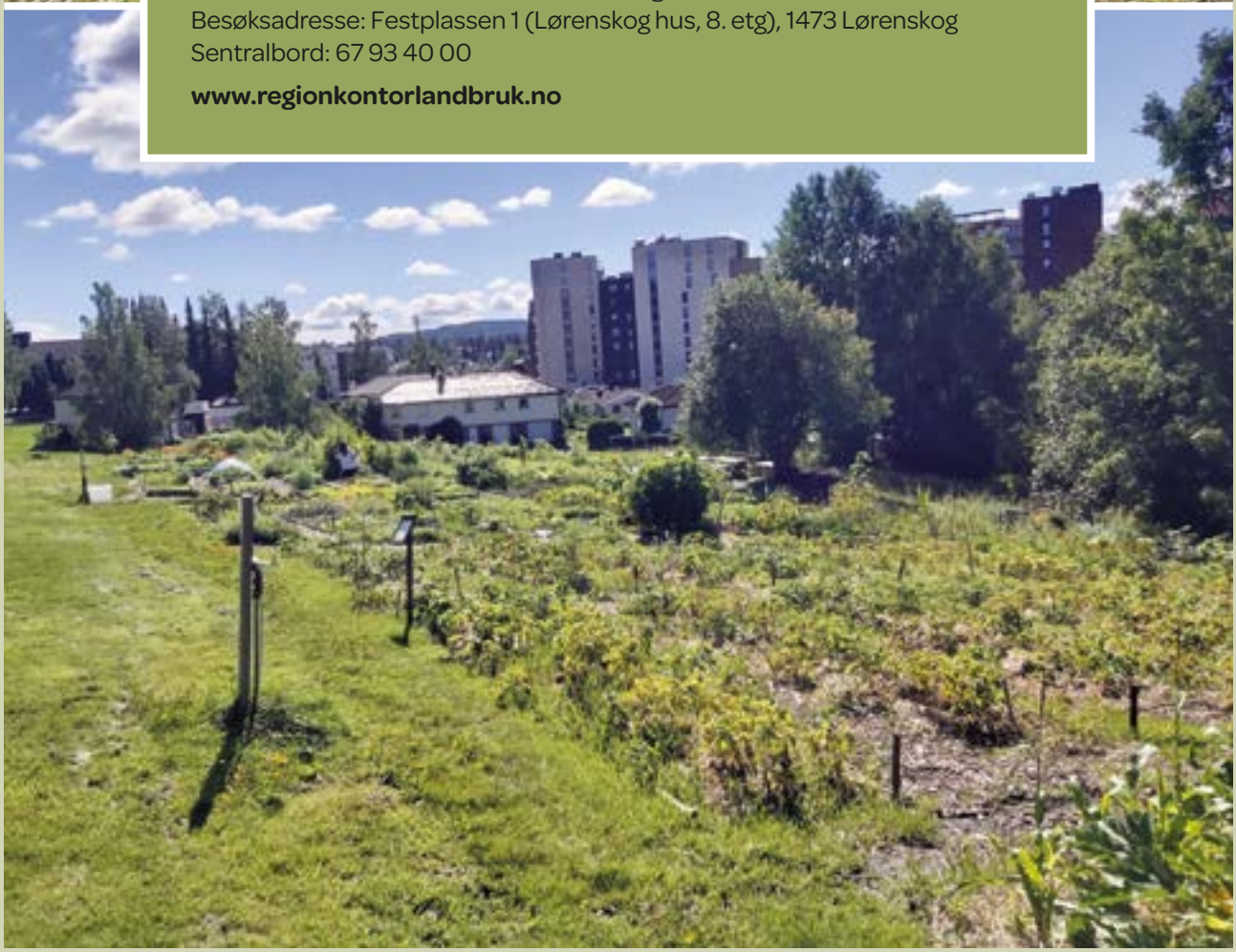
www.regionkontorlandbruk.no